

21. 4. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Důkazní břemeno a kvalifikovaná výzva

Civilní sporné řízení je postaveno na několika základních principech. Jedním z nich je projednací zásada. Znamená, že soud přihlíží pouze k tomu, co mu sporné procesní strany přednesly a k těm důkazům, které mu o svých tvrzeních nabídly. Za výsledek sporu, tedy úspěch anebo neúspěch nese odpovědnost účastník řízení.

TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Primární odpovědnost za výsledek sporu nese žalobce, který je na jedné straně pánem řízení a může jím disponovat dle svého uvážení (může žalobu rozšířit, vzít zčásti nebo zcela zpět), avšak na druhé straně má procesní povinnosti, jejichž nesplnění je sankcionováno neúspěchem ve věci samé. Aplikaci této zásady artikuluje například rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 2 Cdon 252/97, který obsahuje následující závěr: „*Důkazní břemeno ohledně určitých skutečností leží na tom účastníku řízení, který z existence těchto skutečností vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky; jde o toho účastníka, který existenci těchto skutečností také tvrdí.*“

Povinností soudu proto je proti již při přípravě jednání posoudit, zda účastník řízení (nejčastěji žalobce) toto důkazní břemeno unáší jen zčásti, popřípadě vůbec a vyzvat ho k doplnění. Teprve když je žaloba perfektní, tedy v takovém stavu, že již samotné vyličení skutečností vytváří předpoklad pro rozhodnutí ve věci samé, může soud vyzvat k procesní aktivitě také protistranu.

Takovou aktivitou je tzv. kvalifikovaná výzva podle § 114b o.s.ř., spojená s nepříznivými následky v případě nečinnosti adresáta. Podle tohoto ustanovení platí, že vyžaduje-li to povaha věci nebo okolnosti případu, může předseda senátu žalovanému usnesením uložit, aby se ve věci písemně vyjádřil a aby v případě, že nárok uplatněný v žalobě zcela neuzná, ve vyjádření vyličil rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, a k vyjádření připojil listinné důkazy, jichž se dovolává, popřípadě označil důkazy k prokázání svých tvrzení.

Ani toto rozhodnutí by však nemělo vykazovat prvky svévole, poněvadž sankcí za nečinnost je vnesení kontumačního rozsudku pro uznání. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. 32 Odo 382/2004 „*povahou věci ve smyslu § 114b odst. 1 o.s.ř. se rozumí její typová, skutková či právní obtížnost, která sama o sobě vyžaduje kvalifikovanou přípravu jednání; vyžaduje vydání usnesení podle § 114b odst. 1 o.s.ř. tehdy, je-li zjišťování skutkového stavu věci s ohledem na předpokládané množství odlišných tvrzení účastníků a navrhovaných důkazů obtížné a bez znalosti stanoviska žalovaného nelze jednání připravit tak, aby při něm bylo zpravidla možné věc rozhodnout.*“

Dikce citovaného ustanovení obsahuje hned několik neurčitých pojmů, o nichž si soud musí učinit přezkoumatelný úsudek. Z argumentu a contrario plyne, že soud není povinen kvalifikovanou výzvu podle § 114b o.s.ř. použít, avšak nevyžaduje-li to povaha věci nebo okolnosti případu, je aplikace tohoto ustanovení vyloučena. Nevyžadovala-li to povaha věci nebo okolnosti případu a soud by

žalovanému kvalifikovanou výzvou adresoval, postupoval by v rozporu s o.s.ř. a účastník řízení by takové rozhodnutí mohl úspěšně napadnout jako vadné.

Další podmínkou, závislou na uvážení soudu, je možnost rozhodnutí věci samé zpravidla při prvním jednání. Existují-li vážnější pochybnosti, že věc při prvním jednání nebude možné rozhodnout, měl by soud důkladně posoudit, zda je i za této situace důvodné kvalifikovanou výzvou podle § 114 o.s.ř. použít, aby to bylo v souladu se smyslem a účelem tohoto ustanovení.

Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 08. 2003 sp. zn. 21 Cdo 968/2003 „*usnesení podle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. je právním prostředkem přípravy jednání, kterou soud provádí se záměrem (srov. § 114a odst. 1 o. s. ř.), aby bylo možné věc rozhodnout zpravidla při jediném jednání. K přípravě jednání - a v jejím rámci též k vydání usnesení podle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. - soud přistoupí až tehdy, jsou-li splněny podmínky řízení a byly-li odstraněny případné vady v žalobě.*“

Použití kvalifikované výzvy podle § 114b o.s.ř. tedy přichází v úvahu teprve poté, co své procesní povinnosti žalobce beze zbytku splnil. Usnesení nelze vydat předčasně a stejně tak je nepřipustné kvalifikovanou výzvou svévolně přenášet důkazní břemeno ze žalobce na žalovaného.

Mgr. Ludvík Kummer

[TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Trojanova 12
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 918 490

Fax: +420 224 920 468

e-mail: ak@iustitia.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv](#)

[pohledem Ústavního soudu](#)

- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)